

Genişletilmiş Özet

Okul Öncesi Dönemdeki Çocuklarda Teknoloji Bağımlılığı ile Postür, Denge ve Kas Kuvveti Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Giriş

Okul öncesi dönemdeki çocuklar teknoloji ile giderek daha fazla etkileşim halindedir. Bu durum teknoloji bağımlılığı riskini artırmaktadır. Teknoloji bağımlılığı teknolojik cihazların kontrol edilemez bir şekilde kullanılmasıdır. Bu durum çocuklarda postür bozuklukları, denge sorunları, kas kuvvetinde azalma ve motor becerilerde gecikmeye neden olabilir. Postür bozuklukları çocukların hızlı büyüme ve gelişmesi, genetik faktörler, fiziksel aktivite eksikliği, alışkanlıklar ve aile ortamı gibi faktörlerden kaynaklanabilir. Teknoloji kullanımı çocukların oturarak daha fazla zaman geçirmesine neden olarak postür bozukluklarının görölme riskini artırabilir. Denge gelişimi bebeklerin ayakta durmayı ve yürümeyi öğrenmesiyle başlar ve okul öncesi dönemde önemli ölçüde gelişir. Teknoloji kullanımı çocukların fiziksel aktivite eksikliğine ve obezite riskinin artmasına neden olarak denge gelişimini olumsuz etkileyebilir. Kas kuvveti çocukların büyüme ve gelişmesi için gereklidir. Teknoloji kullanımı çocukların fiziksel aktivite eksikliğine ve kas kuvvetinde azalmaya neden olabilir. Literatür incelendiğinde okul öncesi dönemdeki 4 – 6 yaş çocuklarda teknoloji bağımlılığının postür üzerine etkisi ile ilgili çalışmaların yetersizliği dikkat çekmektedir. Ayrıca teknoloji bağımlılığının yol açabilecek olduğu postürel bozuklukların çocuklarda denge ve kas kuvveti ile ilişkisine rastlanmamıştır. Bu çalışmada okul öncesi dönemdeki çocuklarda teknoloji bağımlılığı ile postür, denge ve kas kuvveti arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır.

Yöntem

Araştırma, Mart 2023-Haziran 2023 tarihleri arasında Türkiye’de Karabük Üniversitesi Demir Çocuk Anaokulundaki çocuklarla gerçekteştirilen gözlemsel kesitsel bir çalışmadır. Bu çalışmaya toplamda 56 çocuk katıldı. 4 – 6 yaş arasında ve çalışmaya katılmaya gönüllü çocuklar çalışmaya dahil edildi. Araştırmaya ebeveynleri katılmaya izin vermeyen, nörogelişimsel veya nöromotor engelli, fiziksel veya zihinsel engelli çocuklar ve ortopedik veya metabolik sorunları olan çocuklar dahil edilmedi. Üniversite Etik Kurulu’ndan etik kurul onayı alınmıştır (28 Mart 2023, no. 2023/1321). Araştırmaya katılmayı kabul eden ebeveynlere sözlü olarak araştırma hakkında bilgilendirme yapılmış ve bilgilendirilmiş onam formları alınmıştır. Araştırmaya katılanlar çocukların demografik bilgileri kaydedildi. Ardından teknolojik cihaz kullanım süresini ve sıklığı Çocuklar İçin Problemlili Teknoloji Kullanımı Ölçeği (ÇPTKÖ), kas kuvveti Manuel Kas Test Cihazı, denge fonksiyonu Y denge testi ve postür değerlendirmesi için New York Postür Analizi ile yapıldı. Çalışmanın güvenilirliğini ve doğruluğunu artırmak için tüm ölçümler ve uygunluk değerlendirmeleri aynı araştırmacı tarafından gerçekteştirildi.

İstatistiksel Analiz

Çalışmaya katılan birey sayısı G*power (3.1.9.2) ile %95 güç ve $\alpha = .05$ hata payı olmak üzere 57 kişi olarak hesaplandı. Bu çalışmada verileri analiz etmek için SPSS 21.0 istatistiksel yazılım paketi (IBM SPSS Corp.; Chicago, Ill, ABD) kullanıldı. Verilerin normal dağılımına göre Shapiro-Wilk testi ile değerlendirildi. Kategorik değişkenler frekans (N) ve yüzde olarak verildi. Niceliksel verilerin tanımlanmasında, normal dağılım gösteren değişkenler için ortalama ve standart sapma, normal dağılım göstermeyen değişkenler için medyan, minimum ve maksimum değerler verildi. Bu araştırmada, normal dağılıma uyan veriler için korelasyon Pearson korelasyon analizi, normal dağılıma uymayan değişkenler için korelasyon analizi için ise Spearman korelasyon kullanılmıştır. Korelasyon katsayısının 0,90’dan daha büyük olması mükemmel bir ilişkiyi, ,30 veya daha düşük bir korelasyon katsayısı ise çok düşük bir ilişkiyi gösterir. Ara korelasyon katsayıları orta (0,70 – 0,51) veya zayıf (,50 – ,31) olarak sınıflandırılabilir. *P* değeri <,05 istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi.

Bulgular

Araştırmaya katılan çocukların ortalama yaşı $5,05 \pm 0,70$ (4 – 6 yaş arası) olup, %53,6’sı kız ve %46,4’ü erkektir. Çocukların sağ ve sol Y denge testi ortalamaları sırasıyla $54,09 \pm 12,28$ ve $54,86 \pm 12,77$ olarak bulunmuştur. Total Y denge testi ortalaması ise $54,48 \pm 12,06$ olarak hesaplanmıştır. Çocukların New York Postür Analizi ortalama değeri $36,70 \pm 9,13$, Çocuklar için Problemlili Teknoloji Kullanımı Ölçeği ortalama değeri ise $56,21 \pm 12,60$ olarak bulunmuştur. Problemlili teknoloji kullanımı ile New York Postür değerlendirme ölçeği ve Y denge testi arasında negatif yönde anlamlı bir korelasyon olduğu bulundu. Ayrıca problemlili teknoloji kullanımı ile New York postür ölçeği arasında orta şiddette ($r = -.540, p < ,01$), Y denge testi total sağ ile zayıf şiddette ($r = -.227, p < ,039$), Y denge testi total sol ile zayıf şiddette ($r = -.295, p < ,027$) ve Y denge testi total ile orta şiddette ($r = -.318, p < ,017$) bir korelasyon bulundu. Problemlili teknoloji kullanımı ile kas kuvvetleri arasında pozitif yönde anlamlı bir korelasyon olduğu bulundu. Ayrıca problemlili teknoloji kullanımı ile sağ kalça ekstansörleri arasında pozitif yönde orta şiddette ($r = 0,318, p < 0,017$), sol kalça ekstansörleri ile pozitif yönde orta şiddette ($r = ,381, p < ,004$), sol kalça adduktörleri ile pozitif yönde zayıf şiddette ($r = ,281, p < ,036$), sol diz fleksörleri ile pozitif yönde orta şiddette ($r = ,324, p < ,015$) bir ilişki belirlendi.

Tartışma

Okul öncesi çocukların teknoloji kullanımının postür, denge ve kas kuvveti üzerindeki etkilerini inceleyen mevcut araştırmada çocukların problemli teknoloji kullanımı düzeyinin orta düzeyde olduğu bulunmuştur. Problemli teknoloji kullanımının çocuklarda postür ve denge bozukluklarına neden olabileceği belirlenmiştir. Bu ilişki problemli teknoloji kullanımının çocuklarda fiziksel aktiviteyi azaltabileceği hipotezini desteklemektedir. Teknoloji bağımlılığı ile kas kuvveti arasındaki ilişki ise karmaşıktır. Literatürdeki beklentilerin aksine bazı kas gruplarında problemli teknoloji kullanımı düzeyi ile pozitif yönde orta şiddette bir ilişki bulunmuştur. Bu bulgunun sebebi henüz tam olarak anlaşılamamıştır. Bu ilişki çocukların gelişim çağında olması ve oturur pozisyonda uzun süre kalmaları nedeniyle kasların kısılmasına ve kuvvetinin artması nedeniyle de ortaya çıkmış olabilir. Sonuç olarak bu çalışmanın bulguları problemli teknoloji kullanımının çocukların fiziksel gelişimi üzerinde olumsuz etkilere sahip olabileceğini göstermektedir. Bu nedenle, çocukların teknoloji kullanımının yakından takip edilmesi ve problemli teknoloji kullanımının önlenmesi için önlemler alınması gerekmektedir.